

Dr hab. Alicja Rumianowska, prof. AM
Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku
Dziedzina: sztuki
Dyscyplina: sztuki muzyczne

Gdańsk 03.09.2022r.

RECENZJA **pracy doktorskiej mgr Jinhua Yang**

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Pismo dr hab. Moniki Gardoń-Preinl, prof. AMKP z dnia 28.06.2022r.

Dotyczy:

Uchwały Nr 2/2022 Składu Orzekającego z dnia 27.06.2022r., powołującej moją osobę na recenzenta w sprawie nadania stopnia doktora mgr Jinhua Yang. Do nadesłanego przez przewodniczącą Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne pisma została dołączona praca doktorska **Zastosowanie i rozwój śpiewu koloraturowego w chińskich kompozycjach wokalnych na głos sopranowy w kontekście adaptacji dorobku europejskiej sztuki wokalne** „bel canto” oraz pełna dokumentacja Doktorantki w formie elektronicznej.

Podstawowe dane o Kandydatce:

Jinhua Yang urodziła się [REDAKTOWANE] w Chinach. Ukończyła studia magisterskie o specjalności muzykologia w Szkole Artystycznej Zhengzhou Shengda College of Economics and Management, w której obecnie pracuje jako pedagog śpiewu. Jest członkiem Stowarzyszenie Muzyków Prowincji Henan w Chinach. W latach 2021-2022 odbywała staż artystyczny w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie pod kierunkiem dr hab. Katarzyny Suska-Zagórskiej.

W trakcie studiów jak i po ich ukończeniu Artystka doskonaliła swój warsztat wokalny biorąc udział w kursach mistrzowskich wybitnych śpiewaków, takich jak: Bernhard Adler – Niemcy 2008, Rao Yujian – Włochy 2011, Wang Wei – Chiny 2013, Rolando Nicolai – Włochy 2013, Huang Ying – Chiny 2018.

Doktorantka jest laureatką licznych nagród w konkursach wokalnych w Chinach, m.in.:

- 2012 rok 5th Henan Provincial Professional Vocal Instrumental Music Competition, „Wenhua Award” – 2 nagroda
- 2014 rok Golden Bell Award – Henan Province Music Competition, Excellent Award w kategorii *bel canto*
- 2015 rok 6th Henan Provincial Professional Vocal Instrumental Music Competition, „Wenhua Award” – 3 nagroda
- 2018 rok 4th Golden Bell Award – Henan Province Music Competition – 2 nagroda w kategorii *bel canto*. Nagroda przyznana przez Departament Kultury Prowincji Henan oraz Federację Literatury i Sztuki Prowincji Henan.

Jako solistka uczestniczyła w wielu koncertach oraz festiwalach muzycznych. Wśród nich wyróżnić należy koncert z okazji jubileuszu Fundacji Narodowego Uniwersytetu Naukowo-Technologicznego w Tajwanie – Tajpej listopad 2013 roku, koncert Noworoczny w Centrum Sztuki Ping Dingshan z Orkiestrą Narodową Ping Dingshan – listopad 2019 roku, a także udział w Noworocznym Koncercie w Sali Koncertowej Uniwersytetu Artystycznego w Anhui – listopad 2020 roku. W dorobku artystycznym posiada ponad 100 pieśni i arii, w tym około pięćdziesiąt utworów europejskich kompozytorów.

Jinhua Yang jest autorką jedenastu artykułów w chińskich czasopismach naukowych, obejmujących tematykę szeroko pojętej muzyki wokalne. Czynnie uczestniczy w międzyuczelnianych projektach naukowych na szczeblu prowincji Henan, Federacji Naukowej Prowincji Henan, Towarzystwa Edukacji Prowincji Henan, a także Stowarzyszenia Filozofii i Nauk Społecznych Prowincji Henan.

Praca pedagogiczna jest kolejnym bardzo ważnym punktem na drodze rozwoju naukowo – dydaktycznego Doktorantki. O zaangażowaniu w tej dziedzinie świadczą zwycięstwa podopiecznych Jinhua Yang w rozlicznych konkursach wokalnych oraz nagrody dla niej samej jako pedagoga śpiewu.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska **Zastosowanie i rozwój śpiewu koloraturowego w chińskich kompozycjach wokalnych na głos sopranowy w kontekście adaptacji dorobku europejskiej sztuki wokalne** „*bel canto*” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz opisu, stanowiącego łącznie całość o wyżej wymienionym tytule.

Dzieło artystyczne składa się z dwóch części i obejmuje następujące utwory:

Część pierwsza

1. G. F. Handel – aria *Rejoice greatly, o daughter of Zion* z oratorium *Mesjasz*
2. W. A. Mozart – *Alleluja* z motetu *Exsultate Jubilate*
3. V. Bellini – aria Elwiry *Qui la voce sua soave* z opery *Purytanie*
4. G. Verdi – aria Gildy *Caro nome* z opery *Rigoletto*

Część druga

1. Shi Guang Nan – aria Bogini Gór z opery *Qu Yuan*
2. Shi Guang Nan – pieśń *Mały ptaszku, mój przyjacielu* do słów Cao Yong Yong
3. Shang De Yi – pieśń *Walc wiosennej burzy* do słów Lv Jinz
4. Shang De Yi – pieśń *Lipkowa łąka* do słów Song Bin Yan
5. Hu Ting Jiang – pieśń *Soprano Maira*, do tekstu pieśni ludowej

Doktorantce przy fortepianie towarzyszyła pianistka, dr Emilia Bernacka-Głowała.

Dzieło artystyczne

Umiejętny dobór utworów prezentowanych w dziele artystycznym jest wyznacznikiem świadomości na aktualnej drodze muzycznej artysty.

Każdy z zaprezentowanych przez mgr Jinhua Yang utworów przedstawia artystkę dysponującą sprawnością techniczną, a także umiejętnością kreowania danej postaci.

Pierwsza z przedstawionych w dziele artystycznym arii – *Rejoice greatly, o daughter of Zion* z oratorium G. F. Haendla, prowadzona jest w sposób dynamiczny, ekspresyjny. Głos artystki jest nośny, koloratury realizowane selektywnie, tekst podany z dbałością o wyrazistość artykulacyjną. W części wolnej fraza prowadzona jest pięknym *legato*.

W kolejnej arii – *Alleluja* z motetu *Exsultate Jubilate* W. A. Mozarta, głos brzmi jasno, klarownie. Fragmenty koloraturowe zaśpiewane z dużą precyzją. Doktorantka świadomie prowadzi dynamikę melodii do kulminacji wysokich dźwięków.

Trzecią zarejestrowaną w kolejności jest aria Elwiry *Qui la voce sua soave* z opery *Purytanie* V. Belliniego. Śpiewaczka od początku prowadzi głos w ciemniejszym zabarwieniu, chcąc podkreślić dramaturgię tekstu. Nie ustrzegła się przy tym niestety zbyt niskiej impostacji głosu, który w cabaletcie, w przebiegach koloraturowych brzmi niekiedy zbyt ciężko. Jednak dźwięk jest intonacyjnie czysty, skoki interwałowe precyzyjne, aż do kulminacyjnego dźwięku es3.

Ostatnią arią z europejskiego kręgu kulturowego zaprezentowaną przez Doktorantkę jest aria Gildy *Caro nome* z opery *Rigoletto* G. Verdiego. Artystka zaprezentowała tu swój kunszt techniczny i interpretacyjny. Od początku słychać świadome prowadzenie frazy, z zaznaczeniem emocjonalnych zmian bohaterki. Niebagatelną rolę odgrywa tu *appoggio*, które pozwala na precyzyjne przeprowadzenie koloratur i kadencji. Głos artystki brzmi świeżo, wręcz dziewczęco, nie ujmując nic z nasycenia dźwięku tak wskazanego w muzyce Verdiego. Wykonanie to spełnia wszystkie wymogi stawiane wokalistce przez kompozytora. W czterech „zachodnich” ariach słychać rzetelną pracę nad dykcją, która w większości jest bardzo dobra. Spółgłoska „r”, której nie ma w alfabecie chińskim niekiedy umykała, niekiedy była wręcz perfekcyjne wymówiona (wyśpiewana).

W drugiej części nagrania Doktorantka zaprezentowała pięć utworów chińskich kompozytorów.

Pierwszym z nich jest aria Bogini Gór z opery *Qu Yuan* kompozytora Shi Guangnan. Ambitus arii to prawie dwie oktawy e1 – es3. Wyśpiewana tylko na samogłoskach aria jest wręcz naszpikowana różnorodnością skomplikowanych skoków interwałowych i przebiegów koloraturowych. Pomimo tego artystka pokonuje wszystkie trudności techniczne w sposób

imponujący, prezentując głos brzmiący bardzo przekonująco, oddający dramatyczny przebieg arii.

Kolejnym utworem jest pieśń *Mały ptaszku, mój przyjacielu* kompozytora Shi Guangnan do słów Cao Yong Yong. Artykulacja chińskich spółgłosek wymusza tu innego rodzaju prowadzenie głosu. Głos jest bardziej skupiony, w przewodzie nosowego zabarwienia. Słuchając tego utworu odnosi się w kilku momentach wrażenie niedointonowania. Moim zdaniem jest to wynikiem niskiego zaczepienia dźwięku. Natomiast imponujące jest finezyjne zaśpiewanie części imitującej śpiew ptaszka. Fragmenty z wysokim dźwiękami *staccato* oraz zakończenie z kilkakrotnie powtórzonym dźwiękiem c3 z przednutką d3 są wręcz popisowe.

Dwie kolejne pieśni: *Walc wiosennej burzy* do słów Lv Jinz oraz *Lipkowa łąka* do słów Song Bin Yan to kompozycje Shang De Yi. Obie pieśni cechuje podobna tematyka nawiązująca do piękna przyrody. Artystka prowadzi głos miękkim *legato* w częściach kantylenowych, zaś w szybszych przebiegach rytmicznych słychać przejrzyste i klarowne koloratury. Precyzyjne *staccato* oraz selektywna artykulacja prowadzone są w sposób niewymuszony, wręcz naturalny. Na uwagę zasługuje nieskazitelność intonacyjna w licznych skokach interwałowych. W tak gęstej rytmice i wielowymiarowej linii melodycznej pozwala to na swobodne wczucie się w klimat utworu.

Kompozycją zamykającą całość części artystycznej doktoratu jest pieśń *Soprano Maira*, do tekstu pieśni ludowej, kompozytora Hu Ting Jiang. Mimo, iż jest to utwór powstały w oparciu o kazachską pieśń ludową, słychać wyraźnie umiejętność prowadzenia przez solistkę głosu w technice *bel canto*. Swoboda z jaką Doktorantka pokonuje wszystkie trudności wokalne ukazuje znakomite pod każdym względem przygotowanie techniczne. Tu zdecydowanie emanuje blaskiem swojego sopranu liryczno- koloraturowego.

Wszystkie utwory zaprezentowane w dziele artystycznym przedstawiają artystkę dojrzałą, świadomą swoich możliwości. Wybór tego repertuaru to najodpowiedniejszy sposób na przedstawienie swojego kunsztu wokalnego.

Nie sposób pominąć roli pianistki. Dr Emilia Bernacka-Głowała z wyczuciem, muzykalnością i wrażliwością pięknie scalała frazy fortepianu z głosem solistki. Obie Artystki stworzyły dzieło kompletne.

Cześć opisowa

Cześć opisowa pracy doktorskiej obejmująca 167 stron, składa się z abstraktu, wstępu, pięciu rozdziałów z licznymi podrozdziałami, wniosków, bibliografii oraz aneksu – 36 stron materiałów nutowych chińskich utworów, zawartych w dziele artystycznym.

Wstęp przybliża odbiorcy stan badań nad fenomenem śpiewu koloraturowego, jakie są prowadzone w Chinach w aspekcie historycznym. Autorka porównała również stan wiedzy na temat śpiewu koloraturowego w Chinach na przestrzeni ostatnich lat. Tu warto nadmienić, iż takie badania nie istnieją poza Państwem Środka. Jednocześnie Doktorantka podkreśla, iż jej celem jest udokumentowanie tezy o powstaniu współczesnej metody śpiewu koloraturowego w Chinach, której źródłem jest europejska sztuka *bel canto*.

Rozdział I „Rozwój stylu *bel canto* i formowanie się techniki śpiewu koloraturowego w Europie” w bardzo skrótowym ujęciu prezentuje rozwój stylu *bel canto* w Europie. Doktorantka przedstawia również postrzeżenie techniki śpiewu koloraturowego z pozycji

wykonawcy. Przytacza wiele przykładów prawidłowego prowadzenia głosu w technice *bel canto*, tak z europejskiego, jak i z chińskiego punktu widzenia.

Rozdział II „Geneza śpiewu koloraturowego oraz historyczny rozwój głosu „sopran koloraturowy” w Chinach” bardzo drobiazgowo opisuje elementy śpiewu koloraturowego w poszczególnych regionach – od tradycyjnych pieśni mongolskich do współczesnej arii z regionu Henan, prezentując przy tym rozmaite ich przykłady. Z perspektywy zachodniego wykonawcy jest to niezwykle zetknięcie się z tak wielowymiarowym pojęciem koloratury. W tym rozdziale Doktorantka opisuje również zarys historyczny początków kompozycji z elementami *bel canto* w Chinach oraz repertuar obejmujący ten gatunek utworów wokalnych. Przedstawia też najśłynniejsze śpiewaczki dysponujące głosem sopran koloraturowy.

Rozdział III „Wybrane europejskie arie koloraturowe w aspektach: stylu muzycznego, zagadnień techniki wykonawczej oraz dydaktyki wokalne” to szczegółowa analiza wybranych arii europejskich kompozytorów, zaprezentowanych w dziele artystycznym. Mgr Jinhua Yang uwypukla w tym rozdziale problemy techniczne w aspektach wykonawczych, jak też pod kątem pedagogiki wokalne. Autorka zamieściła także liczne przykłady nutowe świadczące o kompleksowej analizie wybranych arii.

Rozdział IV „Wpływ europejskiej techniki śpiewu koloraturowego na rozwój chińskiej sztuki wokalne” jest poświęcony stricte temu tematowi. Jest to najobszerniejszy ze wszystkich rozdziałów. Doktorantka wnikliwie analizuje wybrane fragmenty chińskich wokalnych utworów koloraturowych, a także wskazuje, w jaki sposób powstał artystyczny styl z elementami koloratury w dziełach kompozytorów chińskich. Ukazuje również, czym wyróżnia się styl kompozytorski chińskich utworów koloraturowych.

Rozdział V „Analiza porównawcza stylu i techniki wykonawczej utworów koloraturowych chińskich oraz europejskich na wybranych przykładach” to kolejny bardzo wnikliwy pod względem metodologicznym rozdział poświęcony analizie porównawczej techniki *bel canto* w obu kręgach kulturowych. Autorka w tym rozdziale wykazuje różnice i podobieństwa w praktyce wykonawczej oraz szczegółowo opisuje tendencje rozwoju śpiewu koloraturowego w chińskiej sztuce wokalne. Ten rozdział jest kwintesencją pracy, wyróżnia się licznymi przykładami porównawczymi, a w rozumieniu Doktorantki jest dowodem na postawioną we wstępie pracy tezę.

We wnioskach mgr Jinhua Yang spaja ogół przeprowadzonych w opisie pracy doktorskiej badań. W całości pracy należy podkreślić dbałość o edytorską stronę przykładów nutowych, czytelnie obrazujących omawiane w rozdziałach fragmenty utworów.

Bogata bibliografia obejmuje ponad 50 różnorodnych pozycji chińskiego piśmiennictwa naukowego, podzielonych skrupulatnie na podgrupy: encyklopedie i słowniki, teoria i historia muzyki, pedagogika wokalna, artykuły naukowe oraz wywiady. Godne podkreślenia jest to, że tylko w jednym punkcie była to strona internetowa. Świadczy to o gruntownym przygotowaniu i rzetelności w podejściu Doktorantki do tematu.

KONKLUZJA

Przedstawiona do oceny praca doktorska mgr Jinhua Yang pod tytułem **Zastosowanie i rozwój śpiewu koloraturowego w chińskich kompozycjach wokalnych na głos sopranowy**

w kontekście adaptacji dorobku europejskiej sztuki wokalne „bel canto” jest bardzo cennym materiałem w aspekcie teoretycznym oraz wykonawczym.

Nagranie przedstawia wysoki poziom artystyczny, a opis potwierdza wiedzę merytoryczną Kandydatki. Wobec powyższego stwierdzam, iż Doktorantka wykazała się w pełni umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i dydaktycznej. Spełniła tym samym wymagania art. 187 ustawy z dnia 28.07.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

Dr hab. Alicja Rumianowska

